

Spis treści

Wprowadzenie

7

1. PROCESY PSYCHOMOTORYCZNE – PRZEJAWY ZABURZEŃ FUNKCJONOWANIA, GRUPY ĆWICZEŃ USPRAWNIAJĄCYCH

13

1.1. **Motoryka**

14

1.1.1. Motoryka duża – przejawy zaburzeń funkcjonowania 15

1.1.2. Motoryka duża – grupy ćwiczeń usprawniających 15

1.1.3. Motoryka mała – przejawy zaburzeń funkcjonowania 17

1.1.4. Motoryka mała – grupy ćwiczeń usprawniających 20

1.1.4.1. Rozluźnianie napięcia rąk 20

1.1.4.2. Usprawnianie końcówek palców 21

1.1.4.3. Kształtowanie precyzji ruchów ręki 23

1.1.4.4. Dodatkowe ćwiczenia z kształtowania sprawności manualnej 25

1.2. **Percepcja wzrokowa**

26

1.2.1. Przejawy zaburzeń funkcjonowania 27

1.2.2. Grupy ćwiczeń usprawniających 29

1.2.2.1. Koordynacja wzrokowo-ruchowa 29

1.2.2.2. Spostrzeganie figury i tła, ujmowanie zależności między całością obrazu i jego składowymi elementami (analiza i synteza) 32

1.2.2.3. Stałość spostrzegania 37

1.2.2.4. Orientacja w kierunkach – spostrzeganie położenia przedmiotów w przestrzeni 39

1.2.2.5. Spostrzeganie stosunków przestrzennych – przenoszenie następstw czasowych na kolejność uszeregowania elementów w przestrzeni 42

1.2.2.6. Pamięć wzrokowa – szybkie rozpoznawanie obrazów wzrokowych 45

1.2.2.7.	Różnicowanie obrazów bardzo do siebie podobnych	46
1.3.	Percepcja słuchowa	48
1.3.1.	Przejawy zaburzeń funkcjonowania	50
1.3.2.	Grupy ćwiczeń usprawniających	51
1.3.2.1.	Ćwiczenia wrażliwości słuchowej	52
1.3.2.2.	Ćwiczenia rytmiczne	53
1.3.2.3.	Ćwiczenia z analizy i syntezy zdań	53
1.3.2.4.	Dzielenie wyrazów na sylaby i łączenie sylab w wyrazy	55
1.3.2.5.	Rozpoznawanie głosek i wyodrębnianie ich z wyrazów	58
2.	METODY NAUKI CZYTANIA	65
2.1.	Syntetyczne metody nauki czytania	67
2.1.1.	Metoda alfabetyczna	67
2.1.2.	Metoda fonetyczna	68
2.1.3.	Metoda sylabowa	69
2.2.	Analityczne metody nauki czytania	70
2.2.1.	Metoda wyrazowa	71
2.2.2.	Metoda zdaniowa	71
2.2.3.	Metoda globalna	72
2.3.	Analityczno-syntetyczne metody nauki czytania	74
2.3.1.	Metoda zgłoskowa	75
2.3.2.	Metody wyrazowe	76
2.3.2.1.	Metoda analityczno-syntetyczna o charakterze wyrazowym w odmianie wizualnej (wzrokowej)	76
2.3.2.2.	Metoda analityczno-syntetyczna o charakterze wyrazowym w odmianie fonetycznej (słuchowej)	84
2.3.2.2.1.	Budowa dźwiękowa wyrazów	86
	Wstępne zaznajamianie z głoskami	86
	Analiza i synteza słuchowa wyrazów	87
2.3.2.2.2.	Budowa graficzno-dźwiękowa wyrazów	90
	Rodzaje samogłosek	90
	Wprowadzanie liter oznaczających samogłoski	92
	Poznanie budowy sylabowej wyrazów	93
	Rodzaje spółgłosek	94
	Wprowadzanie liter oznaczających spółgłoski	96
	Głoski o zróżnicowanym zapisie	99

2.3.2.2.3.	Kształcenie techniki czytania i wdrażanie do czytania ze zrozumieniem	101
2.3.2.3.	Metoda analityczno-syntetyczna o charakterze wyrazowym w odmianie funkcjonalnej	102
2.3.2.3.1.	Analiza słuchowa zdania i wyodrębnianie w nim wyrazów	103
2.3.2.3.2.	Dzielenie wyrazów na głoski	104
2.3.2.3.3.	Nauka odróżniania samogłosek od spółgłosek	104
2.3.2.3.4.	Wprowadzenie kolorowych oznaczeń do budowy modelu wyrazu	105
2.3.2.3.4.	Wprowadzenie liter	105
2.3.2.3.5.	Ćwiczenia na sylabach	107
2.3.2.3.6.	Doskonalenie techniki czytania	107

3. PRACA KOREKCYJNO-KOMPENSACYJNA NA MATERIALE LITEROWYM (TERAPIA WŁAŚCIWA) – ETAPY I GRUPY ĆWICZEŃ

109

3.1.	Programy usprawniające czytanie i pisanie – krótki przegląd	110
3.1.1.	Teresa Gąsowska i Zofia Pietrzak-Stępkowska (1994)	110
3.1.2.	Irena Czajkowska i Kazimierz Herda (1989)	111
3.1.3.	Krystyna Grabałowska, Jadwiga Jastrząb, Janina Mickiewicz i Maria Wojak (1995)	111
3.1.4.	Ewa Kujawa i Maria Kurzyna – metoda 18 struktur wyrazowych (1994)	112
3.2.	Hierarchia wprowadzania materiału literowego – przykłady ćwiczeń	115
3.2.1.	Ćwiczenia utrwalające znajomość liter	116
3.2.2.	Ćwiczenia wprowadzające i utrwalające pojęcia głoski, litery, sylaby, spółgłoski i samogłoski	121
3.2.3.	Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu sylab oraz wyrazów: tworzenie, rozpoznawanie, odczytywanie i zapisywanie	125
3.2.3.1.	Sylaby dwuliterowe otwarte	125
3.2.3.2.	Wyrazy dwusylabowe z sylab otwartych	129
3.2.3.3.	Sylaby trzyliterowe zamknięte	145
3.2.3.4.	Wyrazy dwusylabowe z sylab dwuliterowych otwartych i trzyliterowych zamkniętych	154

3.2.3.5.	Wyrazy dwusylabowe z sylab trzyliterowych zamkniętych i dwuliterowych otwartych	162
3.2.3.6.	Wyrazy dwusylabowe z sylab trzyliterowych zamkniętych	171
3.2.3.7.	Sylaby trzyliterowe otwarte	181
3.2.3.8.	Wyrazy dwusylabowe z sylab trzyliterowych otwartych i dwuliterowych otwartych	188
3.2.3.9.	Wyrazy dwusylabowe z sylab trzyliterowych otwartych i trzyliterowych zamkniętych	195
3.2.3.10.	Wyrazy jednosylabowe ze zbiegiem spółgłosek	205
3.2.3.11.	Wyrazy wielosylabowe o różnicowanej budowie	214
3.2.4.	Ćwiczenia dotyczące głosek i liter specyficznych dla języka polskiego	231
3.2.4.1.	Dwuznaki	232
3.2.4.2.	Zmiękczenia za pomocą znaków diakrytycznych i samogłoski <i>i</i>	245
3.2.4.3.	Zanik dźwięczności spółgłoski na końcu i w środku wyrazu	256
3.2.5.	Doskonalenie umiejętności czytania i pisania	260

4. PLANOWANIE I REALIZACJA ZAJĘĆ. ZASADY ICH PROWADZENIA

273

4.1.	Planowanie i realizacja zajęć	274
4.2.	Zasady prowadzenia zajęć	276

Bibliografia

279